

Dosarul nr. 2ra-1091/2021

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (jud: Gh. Bîrsan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

Î N C H E I E R E

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Victor Polivenco și de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Scripnic împotriva Inspectoratului de Poliție Edineț, intervenienți accesorii Ivasiuc Andrei și Ministerul Justiției al RM, cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Lidia Scripnic și a fost menținută hotărârea din 29 decembrie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 21 februarie 2020, Scripnic Lidia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului de Poliție Edineț, intervenienți accesorii Ivasiuc Andrei, Ministerul Justiției al RM, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

În motivarea cererii reclamanta a invocat că, la data de 28 septembrie 2018 agentul constatator din cadrul IP Edineț, Ivasiuc Andrei în privința cet. Scripnic Lidia a întocmit două procese contravenționale și anume a fost recunoscută vinovată conform art. 70 Cod contravențional și sancționată cu amendă în mărime de 50 u/c.

La fel, a fost recunoscută vinovată conform art. 69 alin. (1) din Codul contravențional și sancționată cu amendă în mărime de 15 u/c pentru faptul, că în perioada lunilor martie-aprilie 2018 ar fi numit-o pe Nojac Elena cu diferite cuvinte necenzurate, astfel, înjosindu-i onoarea și demnitatea de cetățean.

Nefiind de acord, la 15 octombrie 2018, contravenienta Scripnic Lidia a depus contestație asupra proceselor verbale cu privire la contravenție.

Prin hotărârea din 17 aprilie 2019 Judecătoriei Edineț, sediul central, a fost admisă contestația și declarate nule, procesul verbal cu seria MAIXXXXX și procesul verbal cu seria MAIXXXXX, întocmite de către agentul constatator Ivasiuc Andrei.

Prin decizia din 07 august 2019 a Curții de Apel Bălți, recursul declarat de agentul constatator a fost respins ca depus tardiv. Astfel, a pretins reclamanta că, prin acțiunile ilegale ale agentului, Lidiei Scripnic i-au fost cauzate stări de nervozitate, i-a fost creat disconfort emoțional, stări de stres, deprimări, fapt ce o impus-o la solicitarea prejudiciului moral.

A solicitat reclamanta încasarea din contul Inspectoratului de Poliție Edineț în beneficiul Lidiei Scripnic a sumei de 30000 de lei cu titlu de prejudiciul moral, și a cheltuitelor de judecată.

Prin hotărârea din 29 decembrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul central a fost respinsă integral cererea depusă de Scripnic Lidia împotriva Inspectoratului de Poliție Edineț, intervenienți accesorii Ivasiuc Andrei și Ministerul Justiției al RM, cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 30000 de lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 700 de lei, din motiv că, este depusă față de pârâtul necorespunzător.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 11 ianuarie 2021, Scripnic Lidia, reprezentată de avocatul Odobescu Ghenadie a declarat apel împotriva hotărârii din 29 decembrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat Scripnic Lidia, reprezentată de avocatul Odobescu Ghenadie. A fost casată integral hotărârea din 29 decembrie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul central, și pronunță o nouă hotărâre potrivit căreia: a fost respinsă acțiunea depusă de Scripnic Lidia împotriva Inspectoratul de Poliție Edineț, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al RM și Ivasiuc Andrei cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, pentru aplicabilitatea Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, în fiecare caz, în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998– prejudiciului material și moral reparabil, cât și circumstanțele prevăzute de art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998– cazurile de apariție a dreptului la repararea prejudiciului. În consecință normele legale menționate mai sus fiind indisolubile una față de alta și nu pot fi aplicate separat.

Instanța de apel a relevat că, pentru ca o persoană să poată pretinde la repararea din contul statului a prejudiciului material și moral în temeiul Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, trebuie să existe simultan câte una din condițiile prevăzute de art. 3 și art. 6 din legea menționată supra, ceea ce în speță nu este, și în acest mod evidențiindu-se substanțial netemeinicia și lipsa de suport legal al acțiunii formulate și examinate în instanță.

În conformitate cu art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite

comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Instanța de apel a reținut că, asupra Lidiei Scripnic nu a fost aplicată nici o măsură procesuală de constrângere, prevăzută la art. 432 din Codul contravențional.

Raportând cele indicate supra la circumstanțele cauzei, instanța de apel a reținut că, angajarea răspunderii statului pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin aceste acțiuni survine doar în cazurile strict prevăzute de lege, respectiv, nu orice acțiuni ale organelor de drept atrag răspunderea statului.

În rezultat, cu referire la prevederile legale expuse, se constată că, în cazurile contravenționale se poate pretinde la repararea prejudiciului cauzat contravenientului în cazul prevăzut de lit. d), alin. (1), art. 3 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 – supunerii ilegale a persoanei la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată.

La caz, instanța de apel a menționat că, aceste prevederi nu au relevanță deoarece apelanta Scripnic Lidia nu a fost supusă arestului contravențional, nu a fost reținută, precum și în privința acesteia nu a fost aplicată amenda contravențională de către instanța de judecată, dimpotrivă, instanța de judecată a declarat nule procesele-verbale de constatare a contravenției prin care apelantei/reclamantei i-a fost aplicată amendă de către agentul constatator.

Instanța de apel a notat că, dreptul la repararea prejudiciului, apare doar în cazurile expres prevăzute de Lege, articolul 6, la concret, pe cazurile contravenționale lit. c), art. 6 – în cazul adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice, prevederi care nu pot fi aplicate în speță, deoarece nu este vorba de reabilitarea apelantei/ reclamantei. Prin urmare Scripnic Lidia nu are dreptul prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, să solicite despăgubiri pecuniare, în condițiile în care în privința sa nu a fost emis nici un act judecătoresc prevăzut la art. 6 din legea menționată în context.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a remarcat că, prin prejudiciu moral se înțeleg suferințe psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege, prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale.

Astfel instanța de apel a menționat că, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral o exercită partea pretinsă a fi vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta urmează să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

În suportul concluziei enunțate, instanța de apel a reținut că, din prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, rezultă că, în speța dată nu sunt întrunite condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545, prin urmare nu există temei juridic de a se pretinde achitarea din contul statului a prejudiciului moral.

La 26 mai 2021, prin intermediul oficiului poștal, Scripnic Lidia, reprezentată de avocatul Victor Polivenco a declarat recurs împotriva deciziei din 06 aprilie

2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a indicat că, soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

La 28 mai 2021, prin intermediul oficiului poștal, Scripnic Lidia, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a declarat recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat prevederile art.432 alin.(2) lit. c), alin.(4) Cod de procedură civilă.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 06 aprilie 2021 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 21 mai 2021 (f.d.156).

Astfel, având în vedere faptul că, recursurile declarate împotriva deciziei din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți au fost înregistrate la 28 mai 2021 și 01 iunie 2021, fiind expediate prin poștă la 26 mai 2021 (f.d.167) și 28 mai 2021 (f.d.178) în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acestea se consideră declarate în termen.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 09 iunie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat intimațiilor copia recursurilor și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data examinării admisibilității recursurilor, intimații nu a depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursurile declarate.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că, reieșind din prevederile art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele invocate în recursurile declarate nu permite identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în recursurile declarate de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Victor Polivenco și de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, art.431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Victor Polivenco și de Lidia Scripnic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu împotriva deciziei din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru